

VÅNING 1A

KOLLEKTIVET

THE TIDAL

ZONE

KAJSA DAHLBERG

I samarbete med Index – The Swedish Contemporary Art Foundation

THE TIDAL ZONE

I *The Tidal Zone* presenterar Kajsa Dahlberg en rad kopplingar mellan individen och kollektivet, strukturer och kroppar, mottagande och förnimmelse. Genom att observera historiskt material (i process) och ställa det mot specifika subjektiva berättelser, väver Dahlberg samman flera diskurser där det emotionella och det politiska blir instabila arenor i permanent förhandling.

Så här ser strålning ut. Tid, spår och ljud av strålning blir en del av film-materialet som ingår i Dahlbergs projekt och forskning kring fysisk reaktivitet. Den osynliga radioaktiviteten, föroreningar och dolda partiklar görs synliga och hörbara genom den kemiska struktur som definierar den traditionella filmens egenskaper och funktionalitet. Innan den digitala världen krävde film tid och kemiska reaktioner för att dokumentera verkligheten – en verklighet som är sammansatt av många lager och flera typer av information – att visa bild är bara ett av lagren i dess sammansättning. Kemikalierna som används i film bjuder på oväntade visuella ordförråd och modifierade texturer. Det är som en levande kropp, vars natur påverkas av sammanhang och klimat, och dokumentationen av ett specifikt ögonblick blir en kontinuitet av processer och interaktioner.

I filmen *It Is Not Even True That There Is Air Between Us*, arbetar Dahlberg

med röster, berättelser och förstärkta sinnesupplevelser, medan *The Tidal Zone* är en sammanställning av film som framhåller observationer av tång, det filmade objektets skörhet, kroppar som observerade subjekt, förutfattade meningar om relationer till naturen och filmens materiella instabilitet. Bägge verk skapar en koppling mellan montage och konstruktion, och blandar teknik med personligt och vetenskapligt innehåll. Bilden, filmen som sådan, är påverkad i sin materialitet, en inverkan med såväl teoretisk som fysisk klangbotten.

Föroreningar, konstant inandning. Kemikaliebaserade filmer är inte de enda som reagerar på yttre element. Verket *It Is Not Even True That There Is Air Between Us* blottlägger hur industrialismens utveckling och löften involverat föroreningar som en nödvändig faktor för produktion, och mänskliga kroppar blivit levande arkiv över industrihistorien som avslöjar hur vi också påverkas av ekonomi och politik, och hur våra kroppar reagerar som kemiska kärl och experimentella ytor. I detta samband mellan kropp, föroreningar och ekonomiska system reagerar vissa individer mer fysiskt än andra. Högekänsliga personer kan inte stänga av sin mångfaldigade uppfattning av världen; osynliga kemikalier och molekyler definierar för dem en plats som är mer än här och nu, en värld där syn och synlighet inte nödvändigtvis är det huvudsakliga sättet att ta in verkligheten.

Men hur närmar man sig detta invecklade förhållande mellan bilder,

objekt och subjekt? Hur observerar man flera temporaliteter och politiska positioner? I utställningen erbjuder den intervjubaserade filmen *The Spiral Dramaturgy* ett ordförråd som är relaterat till icke-linjäritet och berättande som en hård kamp för överlevnad. Under en längre intervju hoppas Ulla Ryum från det starka behovet av ett narrativ, till ett kontinuerligt, blandat ordflöde om den samiska befolkningen, svensk filmproduktion, norr och söder, romska minoriteter, cirkus, dramaturgi, minnen, inkludering, kön, känslor och skilda sätt att berätta en historia.

Med sin egen forskning som utgångspunkt arbetade Dahlberg ihop med PRAKSIS (Oslo) och Index för att organisera ett residency med titeln *Nature Scribbles and Flesh Reads*. Residencyt, som ägde rum i Oslo under mars 2022, samlade en grupp konstnärer genom ett öppet samtal. Gruppen undersökte tillsammans relationer mellan kroppen och miljön, med särskilt fokus på kemikaliers och gifters inverkan på mänskliga och ickemänskliga kroppar. Gruppen har sedan dess fortsatt att arbeta tillsammans.

Marti Manen

Director

Index – The Swedish Contemporary Art Foundation

OM KAJSA DAHLBERG

Kajsa Dahlberg är bosatt i Oslo. Hon tog sin MFA vid Konsthögskolan i Malmö, Lunds universitet, 1998-2003 och var studiestipendiat vid Whitney Independent Study Program i New York, 2007-08. Dahlbergs verk har visats i utställningar på Neuer Berliner Kunstverein, Museum of Contemporary Art i Roskilde, CA2M i Madrid och Lunds Konsthall. Hennes bidrag till museer och biennaler inkluderar verk för Moderna Museet, Stockholm; Malmö konstmuseum; 8 Bienal do Mercosul; Manifesta 8; och GIBCA 2019. Kajsa Dahlberg är doktorand vid Kungl. Konsthögskolan i samarbete med Lunds universitet.

Särskilt tack till:

Gudbrandsdalens Uldvarefabrik

Index – The Swedish Contemporary Art Foundation

Mara Lee Gerdén, Elke Marhöfer, Åsa Andersson och Petra Bauer

Åsa Elzen, Liv Bugge, Marte Aas, Lisa Torell och Unni Gertsen

1. THE ETNA EPIGRAPH (Etnas motto)

Fyra sekunder ur Jean Epsteins
film *Les Feux de la mer* (Havets
eldar), 1928, i loop.

I sin text "*Cinema Seen from Etna*" från 1926 undersöker Epstein sin position som kinematograf med utgångspunkt i vulkanen Etnas specifika geologi. För Epstein är Etna i sig betecknande. Att klättra till dess topp öppnar upp för 360-graders perspektiv. Det erbjuder obegränsade vyer av landskap och hav och utgör därmed den sorts ultimata kinematografiska fantasi knuten till kontroll och erövring. Men på Etna tar geologin plötsligt över från geografin och den egna positionen är inte längre så säker. Den är i ständig rörelse genom trögflytande lava. För Epstein är kinematografin förbunden med landskap och geologiska skikt. Den har därmed förmågan att erbjuda andra perspektiv än det som den mänskliga optiken erbjuder. I detta utdrag ur Epsteins 1928 film destabiliseras fyrens arkitektur genom att den filmats från havet.

2. It Is Not Even True That There Is Air Between Us

48 min, loop

Filmen utgår från två inspelade samtal och en samling av skadade arkivfilmer. Ljudinspelning 1: Stian Gledje Bekkvik, Pia Aimée Tordly och Janne Amalie Svit. Notam, Oslo. 19 mars, 2022. Ljudinspelning 2: Ylva Westerlund, Miriam Döring och Marie Malatsion. Notam, Oslo. 23 mars, 2022.

Arkivfilmer:

1. Vladimir Shevchenko, Chernobyl: Chronicle of Difficult Weeks (Tjernobyl: Krönika från våra veckor, 1987). Excerpt. Courtesy of The Video Project, San Francisco and Glasnost Film Festival.

Upptagning från Tjernobyl direkt efter kärnkraftskatastrofen 1986.

Den kvarvarande strålningen från katastrofen har påverkat filmen genom att orsaka både optiska effekter som ljusflimmer och distinkta klickljud på ljudspåret.

2. Victor Kyzyma, Titel okänd (ca1970). Med tillstånd av Urban Media Archive, Center for Urban History of East Central Europe, Lviv, Ukraine. Med särskilda tack till Oleg Chorny.

Filminspelningen gjordes på 1970-talet av Viktor Kyzyma, medlem i ett filmkollektiv knutet till ett jordbrukskooperativ på Ukrainas landsbygd.

Filmen har skadats av kemikalier, inklusive kalk, från jordbruket.

3. Henry Lester Institute. "Shanghai reel 4," (1933). Med tillstånd av The Wellcome Collection.

Oredigerad amatörfilm från hamnen i Shanghai med inslag från vardagsliv i Shanghai.

Filmen är skadad främst av syraangrepp som gett upphov till nätliknande sprickor.

4. Ruth Page, B & H Dupe (demofilm) (ca1930). Med tillstånd av Chicago Film Archive.

16mm film där Ruth Page demonstrerar olika stegkombinationer i balett.

Filmen uppvisar tecken på redox-reaktioner och oxideringsskador i filmemulsionen.

5. Hans Berge, “Nr. 366/1” (ca 1910/25). Med tillstånd av Nasjonalbiblioteket, Oslo. Med særskilt tack till filmarkivarie Tina Stenkulla Anckarman.

Inspelningarna är från Sarpefossen och Borregaard och visar upp exempel på olika infrastrukturella förbättringar i Norge under det tidiga 1900-talet, inklusive dammar, broar och färjor.

Fillemulsionen har helt eller delvis upplösts på grund av fukt och av att filmen har förvarats under klimatmässigt dåliga förhållanden.

6. “Del 1 av KQED nyhetsspecial vid San Francisco State College,” KQED, San Francisco (1968). Med tillstånd av Bay Area TV Archive, vid San Francisco State University and KQED, San Francisco. Filmupptagningar från studentprotester 1968 vid San Francisco State College. Filmen har skadats av mögelangrepp.

7. Peter Kuttner, Cause Without a Rebel (Sak utan en rebell, 1965). Excerpt. Courtesy of Chicago Film Archive. Med tillstånd av Chicago FilmArchive.

Utdrag ur filmen som adresserar vita studenters likgiltighet under medborgarrörelsens 60-tal i USA.

Filmen uppvisar en fysisk skada som gör att det framstår som ett främmande ”föremål” svävar på bilden.

Filmen har möjliggjorts tack vare stöd från:

Kungliga konsthögskolan, Stockholm

Norsk kulturråd

Billedkunsternes Vederlagsfond, Norge

Notam – Norsk senter for teknologi i musikk og kunst

Produktionsstöd:

Klipp: Kajsa Dahlberg

Forskningsassistent: Lexie Owen

Engelsk översättning: Ingela Teppy Flatin

Ljudtekniker (inspelning): Marte Aas

Ljudtekniker (mastering): Merete Mongstad

Særskilt tack till:

Stian Gledje Bekkvik, Miriam Döring, Marie Malatsion, Janne Amalie Svit, Pia Aimée Tordly och Ylva Westerlund

PRAKSIS - Nicholas John Jones, Charlotte Teyler och deltagarna i PRAKSIS R21 Forbund for Kjemisk Miljøintoleranse, Norge

3. Seaweed Film

**28 min 16 mm film framkallad
för hand i tång. Loopad.
Skulpturalt element i drivved
och lera, 2022**

Filmen framkallades med bland annat blåstång, sågtång, nori (*Porphyria umbilicali*), tryffeltång (*Vertebrata lanosa*), bladång, knöltång, årgäs, stortare (*Laminaria hyperborea*) med flera. Inspelningar och framkallningar gjordes på följande platser: Digermulen, Napp, Svolve og Kabelvåg i Lofoten. Sørfjorden i Hardanger. Kydalsfossen och Bråstadfossen i Gjøvik. Bantry Bay i Irland. Herbariet vid NTNU universitetsmuseum i Trondheim, samt platser i och runt Oslo. Filmen innehåller även ett filmat fragment från Svampbob Fyrkant och en animering av Eadweard Muybridges kalotypi Two Women Kissing från 1887.

Rösterna i filmen tillhör (i ordning):

Joe Riley, konstnär och forskare, San Diego

Angelita Eriksen, grundare av Lofoten Seaweed

Tommy Prestø, biolog och ansvarig för herbariet TRH (botaniska samlingar) vid NTNU Universitetsmuseet i Trondheim

Dolf D'hondt, miljöaktivist, Bantry Bay, Irland

Silje Forbord, forskningschef Sintef Ocean, Trondheim

Digitaliserad av ARRI Media, München.

Produktionsstöd:

Kamera: Kajsa Dahlberg

Klipp: Astrid Skumsrud Johansen och Kajsa Dahlberg

Ljudtekniker (mastering): Rune Baggerud

Post-production: Simon Møller

Engelsk översättning: Ingela Teppy Flatin

Filmen har möjliggjorts tack vare stöd från:

Havremagasinet Länskonsthall Boden

Konstmuseet i Norr

Index – The Swedish Contemporary Art Foundation

Kungliga konsthögskolan, Stockholm

Arts Council Norway

Billedkunstneres Vederlagsfond (BKV)

IASPIS

Särskilt tack till:

Aktivisterna i Save the Native Kelp Forest, Bantry Bay, Irland – Dolf D'hondt, Neidin McRae, Tomás O'Sullivan och många fler

Joe Riley, konstnär och forskare, San Diego

Tommy Prestø, biolog och ansvarig för herbariet TRH (botaniska samlingar) vid NTNU Universitetsmuseet i Trondheim

Silje Forbord, forskningschef Sintef Ocean, Trondheim

Lofoten Blue Harvest – Nikolai Buer och Morten Eriksen

Lofoten Seaweed – Angelita Eriksen och Tamara Singer

Studenter och personal på Filmkunstskolen i Kabelvåg

Julia Parks

Bo Bugge

4. The Spiral Dramaturgy (Spiralens dramaturgi)

31 min, DV Video, loop

I januari 2011 besökte jag och min kollega Gritt Uldall-Jessen den danska dramaturgen, författaren och teoretikern Ulla Ryum i hennes hem i Præstø, söder om Köpenhamn. Samtalet, som pågick under många timmar, dokumenterades på video och filmen Spiralens dramaturgi har klippts utifrån denna dokumentation. Vi uppsökte Ryum med frågor om cirkulära och spiralformade dramaturgier, begrepp som hon artikulerat och utvecklat under loppet av sin karriär. Ibland besvarade hon våra frågor, men för det mesta inte.

Ryums spiral-dramaturgi har vuxit fram ur hennes erfarenheter av att leva och bo i Sápmi. Den har influerats av ett rikt arv av urfolksteater, nomadisk teater och dans. För Rym har detta arv bland annat fungerat som en metod för att undvika och destabilisera den Aristoteliska, linjära, berättartradition som sätter den dramatiska konflikten i centrum för handlingen.

Ryums icke-linjära modell syftar i stället till att utveckla utrymme för etisk reflektion genom att skapa associativa relationer mellan berättelsens element, såväl som mellan temporaliteter i det förflutna, nuet och framtiden. I denna metod ersätts en drivkraft för narrativ kontroll av en vilja att skapa insikt och kollektiv kunskap. Publiken tvingas inte acceptera hur berättelsen utvecklas; i stället uppmuntras betraktaren att förhålla sig till bilder, situationer och element som möjligheter eller förslag.

Production Support:

Filmen spelades in i samarbete med Gritt Uldall-Jessen

Kamera: Kajsa Dahlberg

Klipp: Kajsa Dahlberg

Engelsk översättning: Jane Rowley

Ljudtekniker (mastering): Merete Mongstad

Postproduktion: Simon Möller

Särskilt tack till – och till minne av – Ulla Ryum, som gick bort i maj 2022

**TÄNK PÅ MILJÖN:
Lämna gärna tillbaka
mig när du läst klart!**

**Läs mer om Havremagasinet och
vårt program på vår webbsida!**

Index

**info@havremagasinet.se
www.havremagasinet.se
@havremagasinet.se**

**HAVREMAGASINET
Norbottensvägen 18
SE-961 36 Boden**